

Raadsvoorstel

Team: Directie en Concerncontrol	Portefeuillehouder: Cees Paas
Onderwerp: Kadernota 2026 en maatregelen ravijnjaar	
Openbaar: Ja	Afdoening motie en/of toezegging: Is hiermee een motie afgedaan? Ja/Nee/n.v.t. Is hiermee een toezegging afgedaan? Ja/Nee/n.v.t.
Zaaknummer: 2025-0057823	Fatale termijn:
Bestuurlijke route: College van burgemeester en wethouders Besluitvormend - Gemeenteraad Sliedrecht	Planning: 10 juni 2025 8 juli 2025
PFO:	Het raadsvoorstel en de stukken ten aanzien van het ravijnjaar zijn beeldvormend besproken in college op 3 juni. De kadernota 2026 is maandag 2 juni besproken in het PFO.

Bijlagen

1. Kadernota 2026
2. Raadsbundel maatregelen met maatschappelijke impact
3. Afwegingskader maatregelen met maatschappelijke impact

Onderwerp

Kadernota 2026 en maatregelen ravijnjaar.

Beslispunten

De gemeenteraad voor te stellen om:

1. In te stemmen met de Kadernota 2026 hoofdstuk 1 tot en met 8 en deze te verwerken in de Programmabegroting 2026-2029.
2. De maatregelen zonder maatschappelijke impact zoals opgenomen in paragraaf 9.2 in de Kadernota 2026 te verwerken in de Programmabegroting 2026- 2029.
3. De volgende maatregelen met maatschappelijke impact zoals opgenomen in paragraaf 9.3 in de Kadernota 2026 vanaf 2027 te verwerken in de Programmabegroting 2026- 2029:
 - a. Maatregel 3.16 Regionale radio
 - b. Maatregel 5.1 Kostendekkendheid leges (scenario 2)
 - c. Maatregel 3.14 Maaltijdvoorziening
 - d. Maatregel 5.8 Kostentoerekening afval en riool (scenario 2)
 - e. Maatregel 5.9 Gemeentewerf doorbelasten in afvalstoffenheffing
 - f. Maatregel 3.5 GGZ professionals
 - g. Maatregel 7.2 Onroerende zaakbelasting NIET-woningen naar regionaal gemiddelde (scenario 3)h. Maatregel 7.3 Hondenbelasting
 - i. Maatregel 7.4 OZB NIET-woningen gebruikers bij leegstand
 - j. Maatregel 3.7 Samenvoeging Welzijnswerk en Nieuwe Stichting
 - k. Maatregel 3.20 Organisatie urgentieregeling aangepaste woningen - deal woningcorporatie
 - l. Maatregel 5.14 Havengeld verhogen, meer dan indexering

Samenvatting voor de raad:

In deze Kadernota worden de financiële uitgangspunten voor 2026 geformuleerd. Deze Kadernota dient als basis voor het opstellen en uitwerken van de Programmabegroting 2026. Daarnaast wordt er onder andere het meerjarig financieel perspectief geschetst voor 2026-2029.

Als gevolg van het zogenaamde ravijnjaar zijn maatregelen met en zonder maatschappelijke impact geïnventariseerd om een sluitende Programmabegroting 2026 -2029 te kunnen opstellen. De voorstellen ten aanzien van de maatregelen ravijnjaar worden door middel van dit voorstel in besluitvorming gebracht.

Inleiding

In deze Kadernota worden de financiële uitgangspunten voor 2026 geformuleerd. Deze Kadernota dient als basis voor het opstellen en uitwerken van de Programmabegroting 2026. Daarnaast wordt er onder andere het meerjarig financieel perspectief geschetst voor 2026-2029.

Door het zogenoemde 'ravijnjaar' ontvangen gemeenten aanzienlijk minder financiële middelen van het Rijk. Als gevolg hiervan is de begroting van ongeveer driekwart van de Nederlandse gemeenten niet meer sluitend. Dit geldt ook voor de gemeente Sliedrecht. In overleg met de raad heeft het college de ambtelijke organisatie gevraagd om een pakket van bezuinigingsvoorstellen op te stellen.

Allereerst is gekeken naar maatregelen zonder maatschappelijke impact. Dit zijn bezuinigingsmogelijkheden van technische aard die geld besparen of opleveren, zonder gevolgen voor inwoners, bedrijven of samenwerkingspartners. Een voorbeeld hiervan is het realistischer ramen van kosten en opbrengsten. Hiermee neemt de gemeente meer risico en daardoor neemt de kans op financiële tegenvallers toe. Het is hiermee niet zeker dat deze maatregelen ook volledig gerealiseerd worden.

Vervolgens is onderzocht welke aanvullende maatregelen mogelijk zijn, waarbij wél maatschappelijke effecten te verwachten zijn. Om deze maatregelen onderling te kunnen afwegen, is een afwegingskader opgesteld. Dit kader helpt bij het bepalen van prioriteiten en het samenstellen van een voorstel.

De volledige lijst met mogelijke maatregelen is aanzienlijk langer dan de selectie van maatregelen die het hoogst scoren en samen optellen tot het benodigde bedrag. Dit biedt de gemeenteraad de ruimte om andere keuzes te maken. Via amendementen op het raadsbesluit kunnen maatregelen worden vervangen door alternatieven.

Beoogd effect

De uitgangspunten voor het opstellen van de Programmabegroting 2026-2029 vast te stellen en een keuze te maken in de bezuinigingsmaatregelen welke noodzakelijk zijn voor een financieel sluitende Programmabegroting 2026 – 2029.

Argumenten

1.1 De (financiële) uitgangspunten geven een handvat voor de op te stellen Programmabegroting 2026-2029.

In de kadernota is rekening gehouden met de ontwikkelingen welke verwacht worden voor de Programmabegroting 2026 – 2029. Zo bestaat er een moment waarop een integrale afweging kan worden gemaakt.

In de kadernota is op basis van de voorjaarsnota een bezuinigingsopgave opgenomen op gebied van Jeugdzorg van € 500.000 in 2028 en 2029 waardoor de resterende bezuinigingsopgave met € 500.000 is gereduceerd. Samen met het rijk en de jeugdhulpregio wordt ingezet om het alsmaar stijgende beroep op de jeugdzorg een halt toe te roepen. Op veel fronten presteren we als gemeente goed, maar we zien zeker nog meer potentie in de voorgestelde stelsel aanpassingen. Het grote aantal kinderen wat nu op een of andere manier gebruik maakt van de jeugdzorg willen we niet normaal gaan vinden.

2.1 Maatregelen zonder maatschappelijke impact hebben geen invloed op de samenleving. Er is als eerste een beleidsmatige en financiële exercitie uitgevoerd om mogelijke ombuigingsmaatregelen te identificeren die géén directe maatschappelijke impact hebben. Met andere woorden: we hebben gezocht naar manieren om geld te besparen of extra inkomsten te genereren zonder dat dit ten koste gaat van voorzieningen, veiligheid, leefbaarheid of dienstverlening voor inwoners, bedrijven of interne organisatieonderdelen. De volgende maatregelen zonder maatschappelijke impact worden voorgesteld:

Bedragen x € 1.000					
Nr.	Maatregelen zonder maatschappelijke impact	2026	2027	2028	2029
1	Dekking overhead begroten	V 1.700	V 1.700	V 1.700	V 1.700
2	Gemeentefonds - BCF	V 690	V 690	V 990	V 1.250
3	Beschermd wonen	V 340	V 260	V 180	V 110
4	Dividend opbrengsten	V 260	V 260	V 260	V 260
5	Realistisch ramen - Samenleving	V 200	V 200	V 200	V 200
6	Rioolheffing	V 90	V 90	V 90	V 90
7	Realistisch ramen - ROB	V 90	V 90	V 90	V 90
8	Opbrengst kasgeld	V 750	V 450	V 150	-
9	Degeneratievergoeding	V 100	V 150	V 200	V 200
10	Gemeenteraad	V 64	V 64	V 64	V 64
Totaal maatregelen zonder impact - Structureel		V 4.284	V 3.954	V 3.924	V 3.964

2.2 Deze maatregelen zonder maatschappelijk impact zijn mogelijke door meer risico te nemen en realistisch ramen

Realistisch ramen betekent dat de kosten en opbrengsten van de gemeente niet te rooskleurig of te voorzichtig worden ingeschat. Hierbij is geprobeerd zo goed als mogelijk in te schatten hoe de kosten en opbrengsten zich zullen ontwikkelen. Met 'meer' realistisch ramen wordt bedoeld dat er meer op basis van betrouwbare cijfers en ervaringen een inschatting wordt gemaakt van lasten en baten. Dit kan de gemeente op basis van de resultaten uit het verleden en door specifieker stil te staan bij mogelijke risico's in de ramingen van kosten en opbrengsten. Ook wordt hiermee bedoeld dat er minder behoudend wordt geraamd en de gemeente daarmee meer risico neemt. Het is hiermee niet zeker dat deze maatregelen ook volledig gerealiseerd worden. De kans op financiële tegenvallers wordt hiermee groter.

3.1 Er is uitvoering gegeven aan het raadsbesluit ravijnjaar van 8 juli 2024

Op 8 juli 2024 heeft de gemeenteraad besloten in te stemmen met het door het college nadere uitwerken van een aantal onderzoeksrichtingen ten aanzien van de maatregelen. Het college heeft daarbij geen inhoudelijke beperkingen gesteld om de organisatie zoveel mogelijk ruimte en openheid te bieden voor het bedenken van mogelijke maatregelen. Daarbij heeft het college het uitgangspunt gehanteerd dat alles bespreekbaar is en we risico's moeten durven nemen. Hierbij heeft het college nog een drietal maatregelen in onderzoek op het gebied van afval, data gedreven assetmanagement en grafrechten. De uitwerking hiervan vergt meer tijd en wordt naar verwachting tijdens de programmabegroting 2026 - 2029 opgeleverd.

3.2 Om de maatregelen te wegen is een afwegingskader opgesteld

Er is een afwegingskader ontwikkeld als instrument om verschillende bezuinigingsmaatregelen met maatschappelijke impact op een zorgvuldige en objectieve manier te kunnen beoordelen en te prioriteren. Dit afwegingskader wordt gebruikt om transparant te kunnen onderbouwen welke maatregelen wenselijker of minder wenselijk zijn en gestructureerd en eerlijk te kunnen afwegen welke maatregelen wél of juist niet worden doorgevoerd.

Dit afwegingskader is tot stand gekomen via een uitgebreid proces, waarbij meerdere partijen zijn betrokken zoals de gemeenteraad, het college van B&W, de Adviesraad Sociaal Domein en de ambtelijke organisatie. Tijdens werksessies met deze groepen zijn relevante beoordelingscriteria verzameld en afgestemd. Aanvullende hebben we ook schriftelijke input mogen ontvangen van het Platform tegen Armoede Sliedrecht.

3.3 De geïnventariseerde maatregelen geeft de gemeenteraad keuze

De geïnventariseerde maatregelen tellen op tot afgerond € 2,3 mln. in 2026 oplopend naar afgerond € 6,1 mln. in 2029. Dit is een veelvoud van het resterende tekort uit de kadernota 2026 als gevolg van het ravijnjaar na het nemen van de maatregelen zonder maatschappelijke impact. Dit maakt dat de gemeenteraad keuze heeft.

De maatregelen zijn getoetst aan het afwegingskader, zonder dat daarbij een politiek inhoudelijk oordeel is gegeven. Deze rangorde die het college aan de maatregelen heeft gegeven betekent niet dat er geen andere maatregelen gekozen kunnen worden. De gemeenteraad behoudt de ruimte om op basis van politieke overwegingen een andere afweging te maken, bijvoorbeeld door bepaalde maatregelen te vervangen door alternatieven. Het raadsbesluit is zodanig opgesteld dat de raad via amendementen andere keuzes kan maken indien gewenst.

3.4 De voorgestelde maatregelen zijn gebaseerd op het afwegingskader waarbij rekening is gehouden met actuele ontwikkelingen

Het college heeft alle voorgestelde maatregelen beoordeeld aan de hand van een opgesteld afwegingskader en op basis daarvan een prioritering aangebracht. De maatregelen die het hoogst scoren en gezamenlijk optellen tot ten minste het benodigde bedrag, vormen de basis voor het voorgestelde maatregelenpakket. De volgende maatregelen met maatschappelijke impact worden voorgesteld:

Bedragen x € 1.000					
Prio	Maatregel	2026	2027	2028	2029
1	3.16 Regionale radio		V 20	V 20	V 20
2	5.1 Kostendekkendheid leges (scenario 2)		V 220	V 330	V 440
3	3.14 Maaltijdvoorziening		V 25	V 25	V 25
4	5.8 Kostentoerekening afval en riool (scenario 2)		V 170	V 255	V 340
5	5.9 Gemeentewerf doorbelasten in afvalstoffenheffing		V 60	V 60	V 60
6	3.5 GGZ professionals		V 65	V 65	V 65
7	7.2 OZB NIET-woningen naar regionaal gemiddelde (scenario 3)		V 450	V 670	V 890
8	7.3 Hondenbelasting		V 10	V 10	V 10
9	7.4 OZB Niet woningen gebruikers bij leegstand		V 35	V 35	V 35
10	3.7 Samenvoeging Welzijnswerk en nieuwe Stichting		V 60	V 60	V 60
11	3.20 Organisatie urgentieregeling aangepaste woningen - deal woningcorporatie		V 25	V 25	V 25
12	5.14 Havengeld verhogen, meer dan indexering		V 20	V 20	V 20
Totaal maatregelen met maatschappelijke impact		-	V 1.160	V 1.575	V 1.990

Binnen de maatregelen zijn, indien dat mogelijk is, in de 'Raadsbundel maatregelen met maatschappelijke impact' verschillende scenario's weergegeven. Bijvoorbeeld in de maatregelen 7.2 OZB NIET-woningen naar regionaal gemiddelde. Hier heeft het college haar voorkeursscenario opgenomen toe te groeien naar een regionaal gemiddelde (rekening houdend met de voorstellen die daarvoor ook regionaal gedaan worden in het kader van het ravijnjaar). Een scenario waarin wordt toegegroeid naar een landelijk gemiddelde is ook mogelijk:

Bedragen x € 1.000					
	2026	2027	2028	2029	
7.2 OZB NIET-woningen naar landelijk gemiddelde (scenario 2)	-	V 600	V 905	V 1.210	

Indien de gemeenteraad besluit voor scenario 2, betekent dit dat er voor € 321.000 minder op andere maatregelen hoeft te worden bezuinigd. Het is aan de politiek hier de keuze te maken. Zoals eerder genoemd, geldt dit ook voor de overige maatregelen. De gemeenteraad kan met de opgestelde 'Raadsbundel maatregelen met maatschappelijke impact' een andere keuze maken op basis van hun politieke afwegingen.

3.5 In 2026 zijn nog geen maatregelen met maatschappelijke impact noodzakelijk voor een sluitende begroting

Alhoewel de Voorjaarsnota van het Rijk in 2026 en in 2027 het tekort dempt, laat het duidelijk zien dat deze tijdelijke extra gelden vanuit het Rijk de structurele financiële problematiek voor Sliedrecht niet oplost. Door het nemen van de maatregelen zonder maatschappelijke impact kan de jaarschijf 2026 structureel sluitend gemaakt te worden. Daarom is voorgesteld de maatregelen met maatschappelijke impact vanaf 2027 in te voeren.

3.6 Er vindt een inwonersconsultatie plaats

Het college heeft het Onderzoekscentrum Drechtsteden (hierna OCD) de opdracht gegeven inwoners actief te consulteren over mogelijke bezuinigen voor het ravijnjaar 2026. De bevindingen uit dit onderzoek zullen naar verwachting in week 27 (week van 30 juni 2025) door het OCD worden opgeleverd.

Kanttekeningen / Risico's

1.1 Meicirculaire 2025 nog niet doorgerekend

Bij het opstellen van deze Kadernota 2026 is de Meicirculaire 2025 wel gepubliceerd maar zijn de financiële effecten ervan nog niet doorgerekend (hierover volgt een CIB).

1.2 In de financiële vertaling van de voorjaarsnota Rijk nemen we meer risico

Het Rijk claimt in de Voorjaarsnota vanaf 2028 maatregelen te hebben genomen die ervoor zorgen dat de kosten in de jeugdzorg dalen (eigen bijdrage, trajectsturing, etc.). Om die reden neemt het Rijk voor die jaren dan ook veel minder middelen voor jeugd op in het gemeentefonds. Deze aanpak van het Rijk is gelijk aan enkele jaren geleden, ook toen was de stelling dat de kosten (door maatregelen van het Rijk) zouden dalen. De praktijk heeft ons geleerd dat we die daling slechts gedeeltelijk daadwerkelijk terugzagen in Sliedrecht. Vanuit de Voorjaarsnota van het Rijk heeft Sliedrecht in haar financiële vertaling nu meer risico genomen door ervan uit te gaan dat circa 40% van deze maatregelen ook daadwerkelijk worden gerealiseerd. In voorgaande calculaties hield Sliedrecht het uitgangspunt aan dat er 0% zal worden gerealiseerd.

2.1 Met de maatregelen zonder maatschappelijke impact nemen we meer financieel risico Met het doorvoeren van de maatregelen met maatschappelijke impact wordt op onderdelen meer risico financieel risico genomen. De gemeente beschikt echter op basis van de vastgestelde begroting 2025 over een ratio weerstandsvermogen van 1,54. Dit vertaald zich naar ruimte in het risicoprofiel van afgerond € 4,4 mln. Deze ruimte is hoger dan de voorgestelde maatregelen. Bij het opstellen van de begroting 2026 wordt een integrale risico-inventarisatie uitgevoerd en de ratio weerstandsvermogen opnieuw berekend.

3.1 De financiële effecten van de maatregelen kunnen bij de uitwerking afwijken

De inventarisatie zoals nu voorligt is de resultante van een proces, waarbij breed binnen de begroting gekeken is en waarbij gekeken is naar de technische haalbaarheid en uitvoerbaarheid van de mogelijke maatregelen. Dit neemt niet weg dat de opgenomen bedragen in de inventarisatie richtinggevend, maar niet precies zijn. Dit betekent dat het financiële effect van de maatregel nog kan wijzigen als een maatregel nader wordt uitgewerkt en/of uitgevoerd.

3.2 Er zijn bestuursopdracht verstrekt aan onze gemeenschappelijke regelingen Diverse gemeenteschappelijke regelingen hebben een bestuursopdracht vastgesteld voor bezuinigingen. Eventuele (financiële) consequenties uit deze opdrachten voor de gemeente Sliedrecht worden, zodra bekend, verwerkt in de P&C documenten.

Financiën

Samenvattend geeft de kadernota het volgende financiële beeld:

Bedragen x € 1.000				
	2026	2027	2028	2029
Saldo van de kadernota 2026	N 3.913	N 4.312	N 5.836	N 5.943
Maatregelen zonder maatschappelijke impact	V 4.284	V 3.954	V 3.924	V 3.964
Maatregelen met maatschappelijke impact	-	V 1.160	V 1.575	V 1.990
Verwacht begrotingssaldo 2026 -2029	V 371	V 802	N 337	V 11

Uit voorgaande overzicht is af te leiden dat Sliedrecht een tekort verwacht van € 3,9 mln. in 2026 oplopend naar afgerond € 5,9 mln. in 2029. Voor dit tekort uit het zogenaamde ravijnjaar zijn maatregelen met en zonder maatschappelijke impact geformuleerd. Na verwerking van de voorgestelde maatregelen zonder en met maatschappelijke impact is het verwachte begrotingssaldo 2026 – 2029 structureel sluitend.

Wet- en regelgeving / Juridische zaken

- Gemeentewet
- Besluit Begroting en Verantwoording
- Financiële verordening

Duurzaamheid

Hiervoor wordt verwezen naar de inhoud van de kadernota 2026.

Inclusiviteit

Niet van toepassing.

Tijdspad, monitoring en evaluatie m.b.t. voorgesteld raadsbesluit •

Raadsbesluit 8 juli 2024 Ravijnjaar.

Communicatie / Participatie

Na vaststelling in de raad wordt de Kadernota 2026 gepubliceerd op de website van de gemeente en zal de uitkomst van de maatregelen als gevolg van het ravijnjaar worden gecommuniceerd via de gebruikelijke kanalen van de gemeente.

Vervolgprocedure (inspraak/publiceren)

De kadernota 2026 en de maatregelen met en zonder maatschappelijke impact worden vertaald naar de Programmabegroting 2026 – 2029.